

Helse- og rehabiliteringstjenesten

Vår saksbehandler:
Carl Erik Mathisen
Telefon: 33 17 19 24

Deres ref.:

Vår ref.:
07/36518

Arkiv:
FA-G00

Vår dato:
03.07.2007

Deres dato:

**Larvik
kommune**

Det kongelige helse- og omsorgsdepartement
Postboks 8011 Dep

0030 OSLO

Høringsuttalelse fra Larvik kommune - forslag til utvidelse av pasientombudsordningen.

Helse- og omsorgsdepartementet har 23.april 2007 sendt ut høringsnotat om utvidelse av pasientombudsordningen med høringsfrist 23.juli 2007.

Høringsnotatets hovedinnhold:

- Forslag om utvidelse av pasientombudsordningen til å omfatte kommunenes helsetjenester etter Kommunehelsetjenesteloven med unntak av kapittel 4a. Miljørettet helsevern og kommunenes sosialtjenester etter sosialtjenesteloven med unntak av kapittel 5 Økonomisk stønad.
- Økonomiske og administrative konsekvenser av en utvidelse av pasientombudsordningen

Larvik kommune har gjennomført en administrativ gjennomgang og høring av det nye forslaget. Kommunens sosialtjeneste, omsorgstjenester og Helse- og rehabiliteringstjeneste har kommentert departementets ulike vurderinger og forslag.

Disse fremstilles samlet i denne høringsuttalelsen som legges frem til politisk nivå som melding i første møter etter sommerferien 2007.

Larvik kommunes uttalelser til fremlagte forslag og vurderinger:

Larvik kommunes erfaringer med etablert ombudsordning:

Kommunen har siden 1999 kjøpt ombudstjenester fra pasientombudet i Vestfold. Egen avtale har regulert ombudets arbeidsområde innenfor kommunens helse- og omsorgstjeneste (etter Kommunehelsetjenesteloven) med spesielt fokus på kommunens eldre innbyggere. Erfaringene med ordningen har stort sett vært positive. Fra både administrativt og politisk hold har det vært entydig ønske og vilje til å opprettholde ordningen. Gjennom brukernes og tjenesteyternes tilbakemeldinger har pasientombudets bistand og veiledning/informasjon vært oppfattet som nyttig og virksom, både i forhold til å få konkret bistand i enkeltsaker og i forhold til tilbakemeldinger til tjenesteyterne om innholdet i tjenestetilbudet. Kommunen har regelmessig kontakt med ombudet og arrangerer årlig et dialogmøte mellom politikere, tjenesteytere og ombud med utgangspunkt i ombudets årsmelding/rapport.

Departementets forslag om utvidelse av ombudsordningen til å gjelde alle tjenester etter kommunehelsetjenesteloven, unntatt oppgaver innenfor miljørettet helsevern, jfr- lovens §4a.

Larvik kommune støtter departementets vurderinger og forslag på dette punkt. Dagens avgrensing synes vanskelig å forstå, og kan fremstå som lite oversiktlig og rettferdig. Fokus

må være enkeltindividets rettigheter som mottager av helsetjenester, uavhengig av hvilket nivå som yter tjenestene. Det synes ikke hensiktsmessig å operere med ulike ombudsordninger avhengig av på hvilket nivå av helsetjenesten man får tjenester ifra ei heller basert på diagnoser.

En viktig oppgave for ombudene er å gi tilbakemeldinger til tjenesteapparatet om de erfaringer man får gjennom virksomheten. Dette må være viktig også å ivareta innenfor de kommunale helse- og sosialtjenestene.

Erfaringene fra Larvik kommune går også utpå at brukere/deres nettverk opplever det nyttig at man har en uavhengig instans med lav terskel å henvendes seg til, uten nødvendigvis å legge inn en formell klage. Videre er det mange som mottar tjenester både fra spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten og der problemstillingene knytter seg til samarbeid og samhandling mellom disse. At det etableres en felles instans å henvende seg til i disse tilfellene, representerer uten tvil en styrking av den enkelte rettssikkerhet og mulighet for å få riktig bistand.

Departementet foreslår å unnta tjenester etter lovens §4a fra ny ombudsordning. Larvik kommune støtter denne vurderingen ut fra samme argumentasjon som departementet har benyttet.

Departementets forslag om utvidelse av ombudsordningen til å gjelde alle tjenester etter sosialtjenesteloven, unntatt oppgaver innenfor lovens §5 Økonomisk stønad.

Larvik kommune støtter også departementets vurderinger og forlag på dette punkt. Sosialtjenestens høringsuttalelse konkluderer med:

- Sosialtjenesten støtter navnendringen fra pasientombudet til *Helse- og sosialombudet*. Dette vil i større grad markere at også brukere av sosialtjenesten skal omfattes av ordningen.
- Larvik kommune har i dag en pasientombudsordning som er tilsvarende lik forslaget i høringsnotatet. Erfaringene med pasientombudordningen i Larvik tilsier at dette bør videreutvikles.
- Det hadde vært ønskelig at også sosialtjenestelovens kap 5 (økonomiske ytelser) hadde vært inkludert i ombudets oppgaver. Det er forståelse for at dette foreløpig bør utstå i forbindelse med gjennomføringen av NAV-reformen, men det bør allerede nå målsettes at sosialtjenestelovens kapittel 5 i fremtiden skal inkluderes.
- Sosialtjenesten yter i dag tjenester til brukere som er hjemmelt i kap. 4 og 6. Til nå har pasientombudet i Larvik ikke hatt fokus på disse tjenestene. Det er viktig at disse tjenestene blir inkludert i *Helse- og sosialombudets* oppgaver. Brukere som får tjenester etter sosialtjenesteloven kap.6 har også pasientrettigheter etter den nye rusreformen.
- I forbindelse med innføring av det nye *Helse- og sosialombudet* bør det iverksettes et særskilt fokus mht informasjon om ordningen til ansatte i sosialtjenesten og sosialtjenestens brukere om ordningen.

Det henvises spesielt her til kulepunkt 3 der også kap. 5 ønskes inkludert i ombudets oppgaver.

I fht. de delene av sosialtjenesteloven som omhandler praktisk bistand og øvrige tjenester primært i hjemmene, anser kommunen det som en stor fordel at også disse faller inn under ombudets arbeidsfelt. Et stort antall av brukerne i kommunens hjemmebaserte tjenester har vedtak på tjenester hjemlet både i kommunehelsetjenesteloven og sosialtjenesteloven.

Etter kommunens vurdering er det sentralt å sikre at utvidelse av ombudsordningen spesielt ivaretar grupper med omfattende bistandsbehov og som tradisjonelt ikke, av ulike årsaker, har benyttet etablerte klage-ordninger eller -instanser.

Departementets forslag vedrørende ombudets kompetanse og oppgaver, samt navn på ombudet

Larvik kommune støtter departementets forslag til navnenndring på ombudsfunksjonen. Det vil ikke være naturlig å knytte pasientbegrepet til ombuderts navn i og med den utvidelsen som er foreslått. Brukere av kommunens sosialtjenester er ikke pasienter, ei heller mange av de som mottar tjenester etter sosialtjenestens kap. 4.

Nytt navn bør i størst mulig grad reflektere ombudets ansvarsområde. Begrepet Helse- og sosialombud er etter kommunens vurdering i så måte det mest egnede navnet.

Kommunen registrerer at det eksisterende mandat til pasientombudet i Larvik er sammenfallende med foreliggende forslag om utvidelse av pasientombudsordningen. Det er positivt at evt. ny ordning baserer seg på erfaringer og referanser fra gode praksiseksempler.

Larvik kommune støtter departementets vurderinger knyttet til at ombudene har en bred formell kompetanse som inkluderer både saksbehandlerkompetanse og merkantil kompetanse. Det er ingen tvil om at den foreslåtte utvidelsen vil sette store krav til ombudenes oppgaveløsning.

Departementets vurderinger knyttet til økonomiske og administrative konsekvenser av utvidelse av pasientombudsordningen, herunder forslag til endringer av pasientrettighetsloven

Larvik kommune er bekymret for at den foreslåtte minimumsbemanning av ombudsfunksjonene ikke er tilstrekkelig for å etablere et kvalitativt godt nok tilbud allerede fra første dag ny ombudsordningen blir etablert.

Det er etter vår vurdering mye usikkerhet knyttet til de erfaringstall som er innhentet fra organisasjoner som har etablert en ombudsfunksjon.

Det vil være svært uheldig å etablere et slikt tilbud som allerede i en oppstartsfase vil kunne oppleves som en ny "propp" i helse- og sosialtjenestene og som kan generere flere "køer" med opplevd ventetidsproblematikk.

Larvik kommune gir sin tilslutning til de foreslåtte endringer i pasientrettighetsloven.

Med hilsen

Carl Erik Mathisen

leder Helse- og rehabiliteringstjenesten.

Larvik kommune.